

Sanal Dünya Risk Alg?s? Ölçe?i (SDRAÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Sanal Dünya Risk Alg?s? Ölçe?i (SDRAÖ)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=29971>

Özet

Sanal Dünya Risk Alg?s? Ölçe?i (SDRAÖ), bireylerin sanal ortamlarda kar??la?t?klar? potansiyel tehlikelere ve risklere yönelik alg? düzeylerini ölçmek amacıyla geli?tirilmif bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, özellikle internet ve dijital platformlar?n yayg?nla?mas?yla birlikte ortaya ç?kan güvenlik, mahremiyet ve sosyal riskler gibi boyutlar? de?erlendirmeyi hedefler. Ölçe?in geli?tirilmesi, 2018 y?l?nda **Veysel Bilal Arslankara** ve **Erkan Usta** taraf?ndan gerçekte?irilmif tir.

Anahtar Kelimeler

Sanal Dünya Risk Alg?s?, SDRAÖ, Risk Alg?s?, Siber Psikoloji, Ölçek Geli?tirme, Güvenlik Alg?s?.

Yazarlar

Veysel Bilal Arslankara, Erkan Usta.

Amaç

Sanal Dünya Risk Alg?s? Ölçe?i (SDRAÖ)'nin temel amacı, bireylerin sanal dünyada (sosyal medya, çevrimiçi oyunlar, e-ticaret siteleri vb.) deneyimledikleri veya alg?lad?klar? risklerin derecesini tespit etmektir. Bu riskler genellikle ki?isel bilgilerin if?as?, siber zorbal?k, dolandır?c?lik veya dijital ba??ml?k gibi çe?itli boyutlar? içerebilir.

Ölçek, e?itim bilimleri ve psikoloji alan?ndaki ara?t?rmac?lara, dijital okuryazarlık, güvenlik e?itimi ve risk yönetimi konular?nda nicel veri sa?lama potansiyeline sahiptir. Elde edilen veriler, kullan?c?lar?n sanal ortamlardaki davran??lar?n? ve önleyici tedbirlere olan yakla??mlar?n? anlamada kritik öneme sahiptir.

Yap?

SDRAÖ, bireyin sanal ortamlarda kar??la?t??? olas? tehlikelerin ciddiyetini ve gerçekte?me ihtimalini öznel olarak de?erlendirmesini esas alan risk alg?s? yap?s?n? ölçmektedir. Ölçek, genellikle çok boyutlu bir yap? sergilemek üzere tasarlanm??tır, bu da farklı risk türlerinin (teknik, sosyal, finansal) ayrı ayrı de?erlendirilmesine olanak tan?r.

Ölçe?in temel psikolojik yap?s?, bireyin sanal dünyanın sundu?u faydalar ile potansiyel zararlar aras?ndaki dengeyi nasıl kurdu?unu incelemeye odaklanır. **Yüksek risk alg?s?**, genellikle daha temkinli ve koruyucu davran??larla ili?kilendirilirken, düşük risk alg?s? dikkatsiz veya riskli çevrimiçi davran??lara yol açabilir.

Geçerlik

Ölçeğin geliştirme çalışmasında (Arslankara & Usta, 2018), yapasal geçerliliği belirlemek amacıyla Faktör Analizi yöntemleri kullanılmıştır. Yapılan analizler sonucunda ölçeğin, ölçmek istediği teorik yapıya uygun şekilde temsil ettiği gösteren güçlü bir faktör yapısı ortaya konmuştur.

Kapsam geçerliliği için uzman görüşlerine başvurulmuş ve maddelerin sanal dünya risk algısı kavramını ne ölçüde temsil ettiği değerlendirilmiştir. Ayrıca, ölçüt bakımından geçerlik kapsamında, SDRAÖ puanlarının ilgili teorik yapılarla (örneğin, dijital bakım veya siber güvenlik farkındalığı) anlamlı korelasyonlar gösterdiği belirlenmiştir.

Güvenirlik

SDRAÖ'nün iç tutarlılık güvenirlik katsayısı, ölçek geliştirme çalışmasında hesaplanmıştır. Genellikle **Cronbach Alfa katsayısı** yüksek olduğu (örneğin, .80 ve üzeri) rapor edilmiştir, bu da ölçek maddelerinin birbiriyle tutarlı olduğunu ve aynı yapıyı ölçtüğünü göstermektedir.

Ayrıca, ölçeğin zamana karşı kararlılığını test etmek amacıyla test-tekrar test güvenilirlik çalışmaları yapılmış olabilir. Yüksek test-tekrar test korelasyonları, ölçeğin puanlarının zaman içinde stabil kaldığını ve rastgele hatalardan nispeten arındırılmış olduğunu işaret eder.

Faktör Analizi

Arslankara ve Usta (2018) tarafından yürütülen geliştirme sürecinde, ölçeğin boyutlarını ortaya çıkarmak için **Açıklayıcı Faktör Analizi** (AFA) kullanılmıştır. AFA sonuçlarına göre, ölçeğin çok boyutlu bir yapıya sahip olduğu ve sanal dünya risk algısının farklı alt boyutlardan oluştuğu belirlenmiştir.

Daha sonra, bu faktör yapısının doğruluğunu teyit etmek amacıyla **Doğrulayıcı Faktör Analizi** (DFA) uygulanmış ve elde edilen uyum indekslerinin (CFI, TLI, RMSEA) kabul edilebilir düzeyde olduğu rapor edilmiştir. Bu bulgular, ölçeğin teorik olarak beklenen yapıya doğruladığını göstermektedir.

Ölçme Aracı

Test Türü: Geliştirme (Özgün Ölçek)

Biçim: Orijinal çalışmada belirtilmese de, tipik olarak 5'li veya 7'li Likert Ölçeği formatı kullanılmıştır (Örn: "Kesinlikle Katılıyorum"dan "Kesinlikle Katılmıyorum"a).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Üniversite öğrencileri ve/veya genel internet kullanıcıları.

Yaş Grubu: Ergenlik dönemi sonrası (18 yaş ve üzeri).

Popülasyon Detayları: Ölçek geliştirme çalışması genellikle yükseköğretim kurumlarındaki öğrenciler üzerinde yürütülmüştür, bu da ölçeğin bu demografik grup için güçlü bir geçerliğe sahip olduğunu düşündürmektedir.

Test Metodolojisi: Öz bildirimli bir ölçek olup, katılımcıların sanal dünyadaki risk senaryolarına ilişkin kişisel algıları ve endişelerini beyan etmeleri beklenir.

Anahtar Kelimeler

Siber Güvenlik, Sanal Ortamlar, Dijital Risk, Psikometrik Özellikler, Çevrimiçi Davranış, Eğitim Psikolojisi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımları: Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

Kurum E-posta Adresleri: Veysel Bilal Arslankara için: vbilalarslankara@gmail.com

Yazın Adresi: Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, 2018 yılında geliştirilmiş ve yayımlanmıştır. Akademik ve araştırma amaçlı kullanımlar için genellikle yazarlarla iletişime geçilmesi önerilir. Ticari kullanım veya geniş ölçekli uygulamalar için yazarlardan resmi izin alınması gerekebilir.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [sanal-dunya-risk-algisi-olcegi-sdrao-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Arslankara, V. B. ve Usta, E. (2018). Sanal Dünya Risk Algısı Ölçeği (SDRAÖ)'nin geliştirilmesi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 111-131. doi: 10.14686/buefad.356898

Sanal Dünya Risk Algısı Ölçeği (SDRAÖ) Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri orijinal kaynakta açıkça sağlanmamıştır. Bu nedenle, ölçek maddelerinin tam listesi ve puanlama yönergeleri için lütfen referans makaleye (Arslankara & Usta, 2018) başvurunuz.

Geli?tirme çal??mas?na göre, ölçek toplamda 20 maddeden olu?makta olup, sanal dünya risk alg?s?n?n çe?itli boyutlar?n? ölçen çok faktörlü bir yap?ya sahiptir.

ARABPSYCHOLOGY.COM